

Els actors acompanyen la família de l'actriu i directora al tanatori de Sant Gervasi poques setmanes abans de l'estrena d'un documental que recull la seva lliçó de vida

Novell de pel·lícula

J.B.
BARCELONA

Novament, la pinya del teatre va voler estar al costat de la família de Rosa Novell, que va morir divendres al vespre amb només 61 anys, per culpa d'un càncer al pulmó. Ahir es van anul·lar les sessions de *Polònia, el musical*, en què Queco Novell, germà de l'actriu, actua. Tot i que no estava previst, es preveia que els actors recordessin d'alguna manera la desaparició de l'actriu en les funcions de nit. Ahir Isona Passola va anunciar que el documental en què apareix l'actriu, ja cega, amb la necessitat de viure i adaptar-se a la nova realitat, s'estrenarà aquesta primavera: "Li hem regalat una pel·lícula", oferia com a consol a la seva mort.

Avui, a les dues del migdia al mateix tanatori, es farà la cerimònia de comiat de l'actriu. Ahir a la tarda ja s'hi van deixar veure personalitats de la cultura com ara Miquel de Palol i polítics com ara el secretari general del PSC, Miquel Iceta, per donar ànims a la família. El seu marit, Eduardo Mendoza, ho agràia. El gros dels que van passar per acomiadar-se van ser actors com ara Eduard Farelo, Aina Clotet, David Olivares, Cesca

Queco Novell, entrant al tanatori amb actors com ara Cesca Piñon, Aina Clotet i Eduard Farelo, ahir a la tarda ■ A. PUIG

Piñon i Rosa Renom.

El documental realitzat amb la col·laboració d'Agustí Villaronga i Josep Maria Civit s'estrenarà d'aquí a poques setmanes. Passola, productora i presidenta de l'Acadèmia de Cinema Català, va detallar que la cinta reflexiona sobre la mort i es va gravar quan l'actriu ja estava cega. "La pel·lícula recull els assaigs de Rosa Novell per interpretar la Mare de Déu, en una adaptació de l'obra *El testament de Ma-*

ria", va explicar ahir a RAC1. Passola va comentar: "Només hi falta el títol, la cinta és molt bonica, dura i espiritual i s'estrenarà quan tot floreixi."

El director Joan Lluís Bozzo, que va treballar amb ella des del teatre *amateur* i amb qui ella va debutar el 1974 en *Les troianes*, va recordar a TV3 que Novell "va entrar al teatre com a primera actriu i mai no va admetre que es rebaixés aquest estatus". Abel Folk, que li va

permetre tornar a escena amb *L'última trobada* aquesta tardor, va admetre que els plantejaments teatrals podien portar a una "intensa discussió amb un trasbals que podia durar dies: t'exigia molt per aconseguir un bon resultat", tal era la seva exigència actoral. El director Joan Ollé va recordar que "ennoblia el paisatge" i que "a l'escenari era una de les millors". Per Borja Sitjà, director artístic del Romea, ella era "una de les

actrius més cultes i, també, molt divertida". Maife Gil la va distingir com "una molt bona actriu, intel·ligent, culta i lluitadora i també difícil de tractar".

El president de la Generalitat, Artur Mas, va enviar un comunicat per recordar-la com una persona apassionada i compromesa amb el món del teatre, al qual va dedicar la seva vida fins al final. Novell, que va rebre la Creu de Sant Jordi el 2007, va participar en els actes en ho-

menatge a les víctimes del terratrèmol del Japó el 2011. També l'alcalde de Barcelona, Xavier Trias, va voler recordar-la tot anunciant: "La cultura i en especial tots aquells que estimem el teatre ens sentim orfes del seu talent i la

Per avui al migdia està prevista la cerimònia de comiat al tanatori de Sant Gervasi

seva vitalitat." Mascarell (que ja va pronosticar que hauria pogut ser una gran directora de teatre la nit de divendres) ahir va refermar el valor moral de l'actriu, que va voler tornar a escena "per acomiadar-se" i que va acceptar el seu final amb una serenitat i dolçor que són d'admirar.

Novell ha estat una de les grans actrius i va dirigir muntatges com ara *Fi de partida*, de Beckett; *Vells temps*, de Pinter; i *Restauració*, de Mendoza. ■

Mirador

Enric Majó, actor i company d'escena de Rosa Novell des de 1976

Un perfum per a Rosa Novell

Porto molt malament la relació amb la mort. Sempre penso que ens en sortirem, que se superarà la recaiguda. També ho creia amb Rosa Novell. Vam treballar junts des de 1976 en aquell Grec que els actors ens vam apropiat a través de l'Assemblea d'Actors. Vam participar en *El bon samarità*, de Juanjo Abellán, aquell espectacle dirigit per Pere Planella, Lluís Pasqual i Fabià Puigserver. En aquell Grec

tots els espectacles tenien tres directors.

Vam ser molt amics sempre i vam retrobar-nos en actes culturals però també solidaris, com ara en suport als infectats de la sida, o de clam contra la guerra. També hi va haver més trobades a l'escena, com ara en el meu *Hamlet* on ella feia d'Ofèlia i en el darrer muntatge de Ricard Salvat, *Un dia. Mirall trencat*. Vaig disfrutar molt veient el duel entre

el director i la Novell. Tots dos lluitaven en el mateix front però cada incorporació de fragment de novel·la a l'obra teatral (que partien del mateix argument) era requerit per la Rosa per veure'n la seva necessitat.

Ella no tenia una tècnica diferent dels altres però sí un compromís perquè el seu personatge tingués una presència indubtable a l'escenari. Per això, ella mai passava desapercibuda, en el

que té de bo i de dolent. El seu grau d'exigència era molt diferent. La recordo també en aquella inoblidable *Fedra* que va dirigir Joan Ollé i on Farelo interpretava Hipòlit. Intueixo que, si Mendoza no hagués tingut la relació sentimental amb la Rosa, mai hauria escrit teatre. I això és una sort per la qual ens hem de felicitar. Quan els veies plegats era una delícia. Perquè són gent culta que tenen la facilitat de fer-te

sentir un més de la seva colla. Deia que tinc molt mala relació amb la mort. Quan va tornar a l'escenari amb *L'última trobada* jo estava treballant i no vaig poder anar-la a veure. Com que no podia anar-hi i fer-li una abraçada després de la funció li vaig enviar un perfum. Ella m'ho va agrair amb un missatge afectuós. És el que em queda d'ella, amb qui fins ara anàvem compartint altres buits de companys a l'escenari...